

A képességek

Bevezetés

- Gondolkodjatok el, van-e olyan tevékenység, amelyet már gyerekkorotok óta könnyedebben és hatékonyabban végeztetek el, mint társaitok?
- Van-e olyan osztálytársad, aki valamit olyan jól, és könnyedén végez, te meg egyáltalán nem értesz ahhoz? Ha nemcsak az osztálytársaihoz kellene mérni, hanem az összes vele egykorú romániai fiatallal hasonlítanánk össze, hogy állnál ezzel a tevékenységgel? Hát ha az összes európai fiatallal?
- No, nem elkeseríteni akarlak, hanem:

Mi is a képesség

- A képesség fogalma magában foglalja az eredményes tevékenység belső feltételeit, a mozgósítható belső erők összességét. A képesség mindig egy tevékenység eredményes műveléséhez szükséges tudás, valamint a személyiségjegyek együttese.
- A képességek teljesítményben nyilvánulnak meg, tehát úgy tekinthetjük őket, mint a teljesítőképeséget, vagyis egy adott tevékenységhez szükséges képességeken a személyiség azon sajátosságainak összességét értjük, amely biztosítja a jó eredmények elérését.

Meghatározás

- A képességek eszköz jellegű műveleti sajátosságok összességei, amelyek alapján az embereket a tevékenység végzése, illetve ennek mennyiségi és minőségi eredményei függvényében különböztetjük meg

A képességekről, általában

- Nem minden lelki tulajdonság tekintetű képességnek, hanem csak azok, amelyek elősegítik egy tevékenység átlagon felüli végzését;
- A képességek alapján az emberek különböznek egymástól ;
- A képességek fejlettsége a következő mutatók mentén mérhetőek fel: a tevékenység **mennyisége**, a végrehajtás **gyorsasága**, **pontossága**, **eredetisége**, **hatékonysága**.
- (E mutatók mentén ki a legjobb rajzos az osztályban? Hát a legjobb énekes? Hát a legjobb érvelő?)

Miért fontosak?

- **A képességek életünk nélkülözhetetlen velejárói, mert megalapozzák munkánk során sikereinket, hozzájárulnak reális önértékelésünk kialakulásához, befolyásolják beilleszkedésünket, alkalmazkodásunkat, s nagymértékben hozzájárulnak a boldog, magabiztos, energikus, tenni akaró ember életéhez. Alapképességekkel minden ember rendelkezik, de minőségben és mennyiségben egyénileg differenciáltan, eltérően.**

A képességek osztályozása

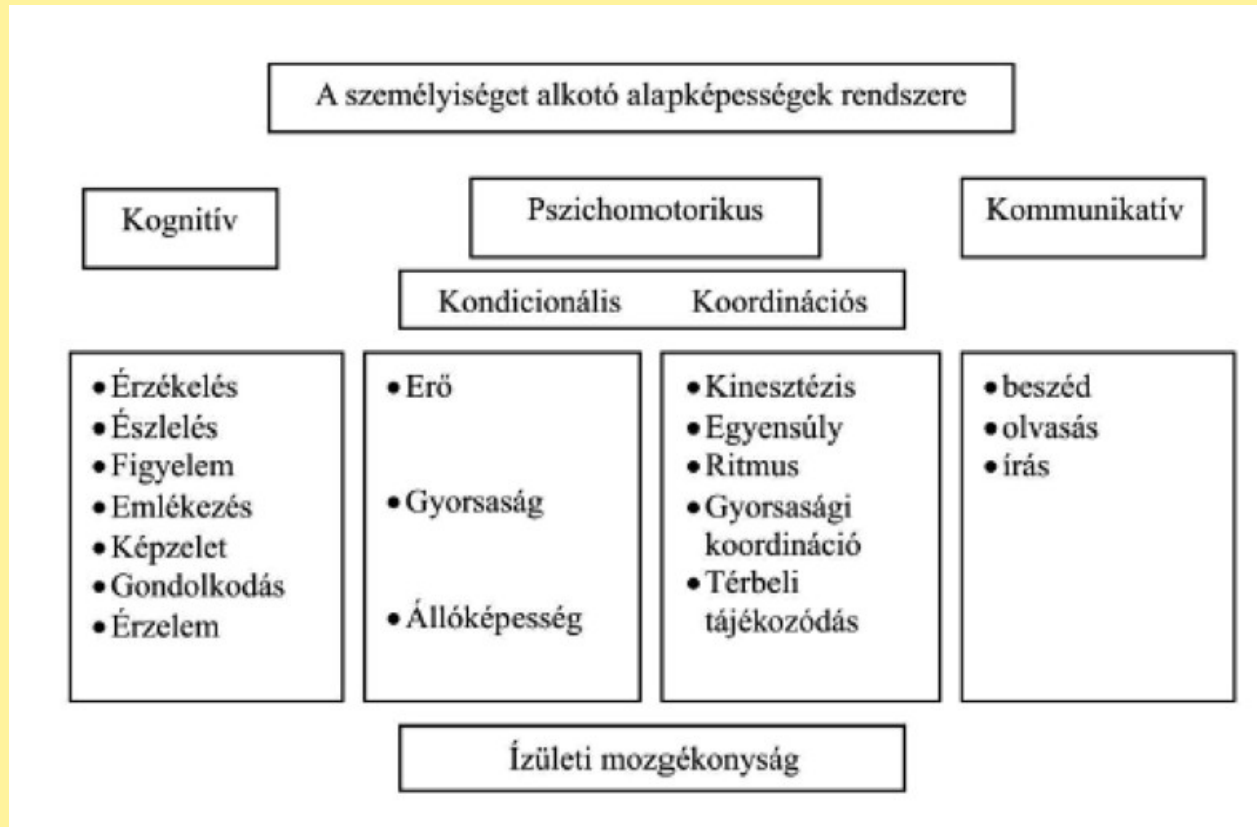
- Alapképességek

- Kommunikatív
- Kognitív
- Pszichomotoros
(1. ábra)

- Sajátos képességek

- Művészeti
- Műszaki, technikai
- Konstruktív
- Pedagógiai
- Vezetői

Az alapképességek (1. ábra)

És megint az örökletesség/környezet-vita!

- Egyes nézőpontok azt állítják, hogy a képességek kizáróan öröklődés függvényeként jönnek létre (Galton – családfakutatás)
- Mások meg a környezet szerepét tartják elsődlegesnek (ikerkutatások)
- A modern pszichológia azt tartja, hogy az örökletes tényezők előfeltételei a képességek kialakulásának (elősegítik vagy hátráltatják), ám a környezet szerepe is fontos.

Hogyan különböztetjük meg a képességeket a jártasságoktól, készségektől?

- Bár első hallásra úgy tűnik, hogy ugyanazt jelenti, a három fogalom nem kezelhető szinonimaként:
 - A képesség alakulása hosszabb időt igénybe vevő folyamat, de ha kifejlődik (pl.: a logikus gondolkodás képessége), tartósan megmarad.
 - A jártasság és készség kialakulása rövidebb idő alatt történik, és ha nem használják, viszonylag hamar visszafejlődhet.
- A képesség fejlesztése meghatározott tananyag, ismeretanyag feldolgozásának, elsajátításának folyamatában történik.
- A már kifejlődött képesség függetlenné válik az adott tananyagtól, és a teljesen új információk megértése, elsajátítása során is dinamikusan működik.

A képességek fejlesztése

- A tehetség kialakulásához átlagosnál jobb **motiváció** és elmélyültebb tudás szükséges. Döntő az **érdeklődés**, a **tanulás** és a **gyakorlás** összhangja.

Tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek:

- egyéni képességekhez tartozó tanórai tanulásszervezés,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- csoportbontások,
- szakkörök, versenyek, vetélkedők,
- pályázatok,
- előadások,
- könyvtár, internet, számítógép használat,
- továbbtanulás segítése,
- iskolán kívüli lehetőségek,
- szakmai tanulmányi kirándulások.

Feladat

- Egy ötfokú skálát használva értékeld saját alapképességeid és sajátos képességeid (nagyon gyenge, gyenge, közepes, jó, kiváló)!

Vagy

- Tanulmányozd egy híres ember életútját és írd le, hogy szerinted hogyan alakultak ki képességei (max 1 oldal)